

Elia en Baäls profeten

Thema: Elia
1 Koningen 18

a. Achab ontmoet Elia (1 Kon. 18: 1-20)

UITLEG VAN DE TEKST

De eerste keer dat we Elia ontmoeten, duikt hij onverwacht op in de nabijheid van koning Achab en zegt hij de koning namens de Heere het oordeel aan. Er zal geen dauw en geen regen meer zijn, tenzij dan op zijn woord. Vervolgens heeft de profeet zich op Gods bevel moeten verbergen. Eerst aan de beek Krith waar de raven hem van voedsel voorzien. Als de beek uitdroogt, verbergt God Zijn knecht in het land Sidon bij een weduwe. Elia zit daar zogezegd in het hol van de leeuw. De vader van Izebel is koning van Sidon. Na verloop van tijd Elia krijgt van de HEERE het bevel om terug te gaan naar Israël. De HEERE maakt Elia bekend dat de tijd van het oordeel voorbij is en dat er weer regen zal komen. Er is ondertussen een geweldige hongersnood gekomen in Samaria. De gevolgen van Gods oordeel zijn merkbaar. Toch is er nog geen enkele blijk van bekering. De Baälsdienst blijft in ere en Achab blijft voortgaan op zijn verkeerde weg. Wel zijn er mensen die de HEERE trouw zijn gebleven. Eén van hen wordt in dit gedeelte genoemd. Het is Obadja, een hofdienaar van Achab. Hij heeft met gevaar voor eigen leven voor honderd profeten van de HEERE gezorgd. Daarin is deze volgeling van de HEERE heel anders dan de koning. Koning Achab bekommert zich niet om mensen! We lezen immers dat (op het moment dat Elia de koning laat ontbieden) Achab op zoek is naar gras voor zijn... dieren! Hij is meer bezorgd om zijn dieren dan om zijn volk! Het is bekend dat de koning een befaamde paardenstal had en deze wilde hij graag behouden.

Tijdens deze zoektocht naar gras komt Elia de hofdienaar van Achab, Obadja, tegen en geeft hem de opdracht om Achab naar hem toe te sturen. We lezen dat Obadja schrikt! Hij is bang dat Elia er niet zal zijn wanneer Achab naar de profeet komt. Obadja vreest voor zijn leven, ook al vreest hij de HEERE van zijn jeugd af aan. Toch weet Elia Obadja te overtuigen. Hij doet dat met een beroep op zijn God (vers 15).

Zo komt de ontmoeting tussen Elia en Achab tot stand. Achab komt direct met allerlei verwijten. Hij noemt Elia een onruststoker (beroerder van Israël: vers 17). Hij geeft Elia de schuld van alle ellende. Daartegenover stelt Elia dat niet hij maar Achab zelf de oorzaak van alles is. Achab heeft de geboden des HEEREN verlaten en de Baäls gediend! Achab wordt ontdekt aan zijn schuld! Opvallend is dat vers 18 ons vertelt dat Achab de geboden van de HEERE verlaten heeft en de Baäls is nagevolgd. Het dienen van de HEERE is verbonden met Zijn geboden. De HEERE vraagt gehoorzaamheid. De Baäldienst kent ten diepste maar een gebod: doe waar je zin in hebt. Het is leven naar het vlees.

Tenslotte geeft Elia aan Achab het bevel om het volk van Israël en de dienaren van Baäl bijeen te roepen op de Karmel. Wonderlijk! De profeet des HEEREN beveelt de koning! Zijn woord is met macht! Achab kan niet anders dan voor dit woord buigen.

TER OVERWEGING

We zien hoe hard een mens kan zijn. Achab wil niet buigen ondanks alle waarschuwingen. Hij denkt alleen aan zichzelf, al gaat heel zijn volk ten onder.

Dat is de kern van de zonde: op jezelf gericht zijn en geen liefde hebben tot God en de naaste. Onze Heidelbergse Catechismus zegt dat de mens van nature geneigd is God en de naaste te haten! We zullen dat eerlijk onszelf en de kinderen moeten voorhouden. Wanneer we het hebben over die 'kwade en lelijke Achab' dan hebben we het ook over onszelf! Het ligt ons ook niet wanneer we op onze zonden worden aangesproken. Wanneer anderen dat doen, komen we vaak met onze verwijten! De schuld leggen we meestal bij anderen neer. Tegenover Achab kunnen we de persoon van Obadja stellen! Hij vreest de HEERE al op jonge leeftijd. Laten we dat aanprijzen! Wie de HEERE vreest is welgelukzalig. Dan krijgen we liefde tot de HEERE en tot de naaste door de kennis van de Heere Jezus Christus. Het is goed om de kinderen duidelijk te maken wat het betekent om de HEERE te vrezen. Deze uitdrukking is een van de kernwoorden van de Schrift. Bij het vrezen van de HEERE gaat het om een kinderlijke vrees, een kinderlijk ontzag voor de HEERE. Er klinkt kinderlijk vertrouwen in door dat zich mag uiten in een leven in Gods nabijheid. Tegelijk is er kinderlijk ontzag, een verwachtingsvol opkijken tot de grote en heilige God die in Christus Jezus onze God en onze Vader is. De 'vreze des HEEREN' wordt ook zichtbaar in een zorgvuldige levenswandel, een zich wachten voor de zonde en een vrezen het spoor van Gods Woord en geboden kwijt te raken.

b. Op de Karmel (1 Kon. 18: 21-40)

UITLEG VAN DE TEKST

Het volk van Israël, de profeten van Baäl en Elia komen samen op de Karmel. Elia spreekt het volk aan. Hij vraagt: waarom hinkt gij op twee gedachten? Hij verwijt het volk de dubbelhartigheid. Zij moeten een keus maken! Het is of-of. Of God of de Baäl!

Het volk zwijgt echter! Elia gaat het volk niet overtuigen met allerlei dreigementen, maar hij doet een voorstel. Er zal een dier op het altaar worden gelegd en zowel de dienaren van Baäl als Elia zullen bidden om vuur van de hemel om het altaar te ontsteken. Als Baäl vuur zal zenden is hij God, maar als de HEERE vuur zal geven is Hij God! Daar stemt het volk mee in (vers 24). Het is goed om te beseffen dat Baäl niet alleen de god van de vruchtbaarheid en de regen was, maar eveneens de god van het vuur en de bliksem.

De Baäldienaren komen het eerst aan de beurt. Elia kan in stil geloofsvertrouwen eerst hen de kans geven. Hij kan wachten, omdat hij weet dat de HEERE God is!

Ondanks al het geroep en geschreeuw van de Baälpriesters van de vroege morgen tot de late avond komt er geen vuur. Er gebeurt niets. Elia gaat uiteindelijk de spot drijven met hen en hun god (vers 27). De priesters brengen zichzelf verwondingen toe om hun god tot medelijden te dwingen. Maar er komt geen vuur!

Dan komt Elia! Hij doet eerst iets opmerkelijks. Hij gaat het altaar des HEEREN herstellen (vers 30). Er was dus op de Karmel ook nog een altaar waar eerder voor de HEERE werd geofferd. Dat altaar was in onbruik geraakt door de afgodendienst. Dat verbroken altaar is het symbool van de breuk tussen Israël en de Heere. In het verbroken altaar zien we de verwoesting door Israëls zonde. Maar nu kan de Heere alleen tot Zijn volk komen bij het altaar, bij het offer. Daarom moet het altaar eerst geheeld worden. Elia bouwt dat altaar op met twaalf stenen. Deze twaalf stenen hebben te maken met de twaalf stammen van Israël. Ondanks het feit dat Elia werkt in het noordelijke deel van Israël dat bestaat uit tien stammen, vergeet hij de twee zuidelijke stammen niet. Het is uiteindelijk een volk. Met het herstel van het altaar geeft hij het volk een zichtbare prediking: zij waren hun God vergeten. Hij legt tegelijkertijd het volk voor de HEERE neer en doet een beroep op Gods verbond. Wanneer het dier op het altaar ligt, worden er ook tot drie maal toe een viertal kruiken water op gegooid (opnieuw het getal twaalf!). Zo lijkt het onmogelijk dat het offerdier zal verbranden. Maar het onmogelijke gebeurt. Wanneer Elia de HEERE vraagt om antwoord van de hemel, komt er vuur! Je zou verwachten dat dit vuur het zondige volk zou verteren. Maar nee, het offer wordt verteerd!

Nu kan het volk niet meer zwijgen. Ze erkennen: de HEERE is God! Hij is de levende God! Hoe zalig is het volk dat mag schuilen onder de vleugelen van de Middelaar en het mag zingen: 'Want deze God is onze God, Hij is ons deel, ons zalig lot, door tijd noch eeuwigheid te scheiden: ter dood toe zal Hij ons geleiden.' Deze belijdenis brengt met zich mee dat het volk de Baälpriesters, die hen hebben misleid, uit hun midden weg moet doen.

TER OVERWEGING

We concentreren ons op het antwoord uit de hemel. De afgoden zwijgen. Dat kan niet anders. Het zijn goden die dood zijn! Ze zijn gemaakt door mensen. Ze hebben oren, maar horen niet, ze hebben een mond maar spreken niet! De God van Israël is de levende God. Hij spreekt. Hij geeft antwoord! Nu is het best moeilijk om duidelijk te maken wat dit voor ons betekent. Wij krijgen niet altijd antwoord op onze gebeden. Het beste is om te wijzen op het mooiste antwoord wat God heeft

gegeven. Het antwoord op al onze vragen en noden heeft de Heere gegeven op een andere berg, namelijk op Golgotha. Daar was ook een offer wat verteerd werd door het vuur van God. Dat offer bracht de Heere Jezus. Door dat Offer kunnen wij gered worden, door dat Offer wil God ons zalig maken. De Heere Jezus stierf voor de zonden van Zijn volk en daarom is er redding. Christus' offer is Gods antwoord dat spreekt van genade en verlossing. 'Merk op mijn ziel, wat antwoord God u geeft!' Wanneer we door het geloof zien op Hem zeggen we: De HEERE is God! Wat moet de HEERE nog meer laten zien dan Zijn liefde in Christus voor verloren zondaren.

Laten we niet langer hinken op twee gedachten. Dat kan niet. De Heere Jezus is ons alles of Hij is ons niets (Heidelbergse Catechismus vraag en antw. 30).

Hem belijden vraagt eveneens om een radicale breuk met de afgoden en hen die ons misleiden. De belijdenis dat de HEERE God is, vraagt van ons dat we ons van ganser harte tot Hem bekeren.

c. Er komt regen (1 Kon. 18: 41-46)

UITLEG VAN DE TEKST

Achab juicht niet mee met het volk. Hij gaat naar huis om te eten en te drinken. Hij is tevreden met het aardse, terwijl hij God niet erkent. Elia echter gaat in gebed. Nu God zo duidelijk heeft gesproken, gaat hij God vragen om de vervulling van de belofte: dat er regen zal komen. Wat zien we Elia klein en ootmoedig worden voor de HEERE. Hij buigt tot zevenmaal zijn knieën. Steeds zendt hij zijn knecht uit om te zien of de regenwolken al komen. Tot zesmaal toe is er niets te melden. Maar na de zevende maal is er een teken van hoop. Een kleine regenwolk kondigt zich aan! Dat zegt Elia genoeg. Nu weet hij het: de regen komt. God heeft gesproken en Hij heeft verhoord.

TER OVERWEGING

Er gaat in het Koninkrijk Gods niets vanzelf. De HEERE wil in alle dingen gekend en gebeden zijn. Ook als het gaat om de vervulling van Zijn beloften.

Dat beseft Achab niet, maar Elia wel. En we lezen in de Jakobusbrief: 'Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel.' Op het gebed van Elia was er geen regen en op het gebed van Elia kwam er regen! Laten we elkaar en de kinderen aansporen tot een biddend leven en ook aansporen tot een volhardend gebedsleven. Elia bad tot zevenmaal. Hij hield vol, omdat hij de Heere vertrouwde! Tot slot moeten we wijzen op Hem, Die meer is dan Elia. De grote Voorbidder, Jezus Christus. Elia's gebed vermocht veel, Christus' gebed vermag alles! Wat wij de Vader bidden in Zijn Naam, zal Hij doen! Daarmee is niet gezegd dat al onze gebeden waarin wij pleiten op Gods beloften direct worden vervuld. De Heere vraagt een volhardend gebed. En juist in dat volharden kan bij ons en de kinderen de gedachte boven komen of het allemaal wel zin heeft. En de duivel kan ons influisteren: Stop er maar mee! Elia spoort ons aan tot volharding.

GELOOFSLEER

- We zijn geneigd om God en de naaste te haten. Onze zonde is dat we naar onszelf zijn toegebogen, op onszelf zijn gericht (Heidelbergse Catechismus, zondag 2).
- Heidelbergse Catechismus, vraag en antwoord 88-90; Dordtse Leerregels, hoofdstuk 3/4, artikel 10-11. De echte bekering is een breken met de zonde en een leven tot eer van God. Bekering is aan de ene kant een berouw hebben over de zonde en het mijden van de zonde. Aan de andere kant is het een verlangen om God te dienen en naar al Zijn geboden te leven. De bekering wordt door God Zelf gewerkt in het hart van een zondaar.
- Heidelbergse Catechismus, vraag en antwoord 94-95: God eist van ons in het eerste gebod dat we Hem alleen dienen als de ware God. Hij verbiedt ons om andere goden te dienen, die door mensen bedacht zijn. God wil ook niet dat we ons vertrouwen stellen op andere schepselen, in plaats van op dé Schepper. Hij wil niet dat we voor onszelf leven en voor dingen van de wereld in plaats van voor Hem. We mogen God niet uitbeelden door een beeld van Hem te maken zoals wel een beeld gemaakt is voor Baäl.
- Bekering betekent dat we aller zonde van harte vijand zijnde een lust tot gerechtigheid hebben (Heidelbergse Catechismus, zondag 44).

